

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

B. Ioannis Apostoli & Euangelistæ festo Paraphrasis in Lectionem
Ecclesiast. XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

quam in Domino, vt nihil eorum in vobis viuat, optantibus sanctimoniam seruare & pacem, & ad omnes charitatem in Christo Iesu Domino nostro, qui est in secula benedictus, Amen.

IN FESTO BEATI IOANNIS APOSTOLI, & Euangelistæ: Lectio Ecclesiastici decimoquinto.

Qui timet Deum, faciet bona: & qui continens est in iustitia, apprehendet illam: & obuiabit illi quasi mater honorificata. Cibabit illum pane vite, & intellectus & aqua sapientie salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo, & non flectetur, & continebit illum, & non confundetur: & exaltabit illum apud proximos suos. In medio Ecclesie aperiet os eius, & implebit illum spiritu sapientie & intellectu, & stola glorie induet illum. Iucundat eum & exultationem thesaurizabit super illum, & nomine eterno hereditabit illum, Dominus Deus noster.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Prou. 1. 9.
Eccle. 1.
Eccle. 49.

Quoniam inquit sic sapientia timor Domini: sicut quod Ecclesiasticus habet, in vt paradus benedictionis, corona iustitiae, plenitudo sapientiae, recte sanctissimus Apostolus & Euangelista hic a timore laudatur Deus: non tamen à quouis timore, sed filiali ac sancto, quo filius suum, quem amat, patrem timeret offendere, timeret iratum reddere, timeretque aliquid de eius voluntate negligere. Est enim multiplex timor non aequè laudandus. Nam timor quidem est seruilis, qui peccare metuit, ac cauet solo timore poenae tractus, non virtutis neque Dei amore. Hic ad salutem non sufficit, hic timor nec aliter laudatur, nisi quod ad conuersionem aliquo modo disponit, & ad vitanda assuefacit peccata. Sicut enim hic timor cum peccato mortali.

Timor seruili
lis qui dicitur.

Hugo.

Hoc timore mulier metuit adultera alienum admittere virum, timens deprehendi à suo marito. De hoc tamen timore Hugo loquens, ira hortatur: Si amor Dei te tenere non potest, saltem te teneat ac terreat timor iudicii, metus gehennae, laquei mortis, dolores inferni, ignis vrens, vermis corrodes, sulphur ferens, flamma tartarea, & omnia mala. Alius est timor humanus, quo malum ne despiciatur, ne displiceat, nec obiurgetur, aut ne temporale quid amittat propter homines tantum vitatur. Hic timor peccandi difficultatem adferre potest, peccandi voluntatem auferre non potest. Si tamen quis timeat hominem iuxta illud, quod sibi propter Deum est timendus, puta superior, cui obedire debet, aut proximus, cuius offensionem, atque tristitiam cauere debet, ne hominem offendendo, Deum offendar: huiusmodi timor non humanus, sed Dei vocatur timor. Est tertius timor carnalis, quo sibi quis timet, vt pote molesta aut graua, atque sibi contraria horrens. Hic timor quando vitiosa cauet ac animae noxia, bonus est: quando salutaris, perniciosus. Quartus timor filialis, sanctus, castus ac reuerentialis est erga Deum, permanens non solum in charitate, sed e iam in seculum seculi. De hoc hodie loquitur lectio hæc Ecclesiastici dicens: *Qui timet Deum, faciet bona.* Osius enim hic timor non est, sed culpam declinat, Dei offensionem,

Timor humanus quis.

Timor carnalis quis.

Timor filialis ac sanctus quis.
Halm. 1.

fam, bona agens. Qui enim Deum timet, nihil negligit. Et qui tenax seu cō-
 tinens est iustitiæ apprehendet ac assequetur illam. Similis est loquendi
 modus, vt illud in Euangelio: *Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam*
ipsi saturabuntur. Ita qui tenax est iustitiæ, maiorem assequetur iustitiam, vt
 iustus iustificetur adhuc. Huiusmodi enim iustitiam quærenti, obuiabit
 iustitia, quasi mater filio suo obuiat honorificata. Quo enim magis iustiti-
 am & virtutem amat atque honorat, eo magis copiosior quæ ei aduenit, il-
 lum quæ amplectitur iustitia. Cibabit illum pane vitæ, qui est Dei gratia,
 vnde vt viuat spiritu, habet homo. Et intellectus sacræ scripturæ, qui simi-
 li modo panis est, quia non in solo pane viuunt homo, sed in omni verbo, quod proce-
 dit de ore Dei. Et aqua sapientiæ salutaris, pura consolatione ac donis, quæ
 de spiritu sancto emanant, potabit illum. De hac aqua loquitur Domi-
 nus Iesus, quando dicit: *Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æter-*
num: sed aqua quam dabo ei, fiet in eo fons aqua salientis in vitam æternam. Et alio
 loco: *Flumina fluent de ventre eius aqua viua.* Vbi Euangelista idem Ioannes
 hoc exponens, ait: *Hoc autem dixit de spiritu, quem erant accepturi credentes in*
eum. Ita qui timet Deum, in eo roborabitur, nec passione concupiscentiæ ve
 aliqua vitiosa à rectitudine defleuetur, ita vt pereat, sed Deus continebit
 eum, ac conseruabit, vt non patiatur ignominiam, nec confundetur, cum
 loquetur inimicis suis in porta. Hoc est, quando vitæ huius portam egredi-
 di, & inimicis suis accusatoribus respondere habuerit in morte aut in vl-
 timo iudicio, non confutabitur, sed Dominus exaltabit illum, glorifica-
 bitque coram proximis suis, & amicis commonstrabit. Interim autem De-
 us os eius in medio Ecclesiæ aperiet, quandoquidem dabit ei os & sapien-
 tiam, ad docendum & ad conuincendos eos, qui sanæ audent doctrinæ re-
 sistere: implebit enim eum spiritu sapientiæ & intellectus. Et stola gloriæ ve-
 steque immortalitatis induet eum. Iucunditatem mentis & conscientiæ (*seca-*
cura enim mens quasi iuge conuiuium) & cordis exultationem thesaurizabit,
 hoc est, tanquam thesaurum cumulabit super eum quem præcipue tunc tam-
 quam thesaurum inueniet congregatum, cum viuendi finis aduenerit: quã-
 do scilicet sua in conscientia nihil nisi Dei bona, gratiam & virtutes, quæ il-
 li Deus in merita & in thesaurum donauit, atque eadem illi imputans tunc
 coronabit. Denique nomen æternum hæreditabit: quandoquidem *in me-*
moriam æterna erit iustus: & corpora quidem sanctorum licet in pace sepulta
sint, viuent tamen nomina eorum in seculum seculi. Itaque nomen quod
 nunquam peribit, puta quod vocetur, sit, agnoscaturret ab omnibus Filius
 Dei, hæreditabit illum, hoc est, in hæreditatem perpetuam illi adsignabit
 Dominus Deus noster.

EXEGESIS EVANGELII EIUSDEM FESTI
 Ioannis XXI.

Antequam ea quæ hoc die loco Euangelij in Ecclesia recitantur verba
 Simoni Petro diceret Dominus noster Iesus Christus, scribit Ioan-
 nes post resurrectionis Dominicæ octauum diem abijisse Petrum cum
 sex alijs discipulis piscarum: sed nocte illa nihil ceperunt. *Mane autem se-*
na 3: Ho, fle.

Et stetit Iesus in litore, dicens: Pueri, nunquid pulmentarium habetis? Qui responderunt: Non. Mittite, inquit illis, ad dexteram nauis rete, & inuenietis. Quo facto, tantam ceperunt piscium multitudinem, ut rete vix possent trahere propter multitudinem piscium. Venientes autem ad litus, inuenerunt in terra prunas, piscemque superpositum & panem. Quibus Dominus, Venite, inquit, & prandete. Cum igitur fuissent pransi, ter interrogauit Dominus Petrum, an se, id est, Christum diligeret. Cui terio respondenti, Etiam Dominus, inquit, scis quia amo te, commisit oues suas, constituens eum vniuersae Ecclesiae pastorem predicensque illi passionem suam, qua Deum esset clarificaturus. Huius itaque gestis, surgens Dominus quasi abiturus de loco prandij, quae hodie num narrat Euangelium, dixit:

Dixit Iesus Simoni Petro: Sequere me.

Mirum quibusdam videtur, cur soli hic dixerit Petro, Sequere me, cum tamen alij sex discipuli similiter Christum ut magistrum sequerentur: nec solus Petrus, sed Christianus etiam vnusquisque verus Christum sequatur oportet, quia Christum sibi audit dicentem: Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Dicendum primo, Christum soli Petro tanquam principi atque capiti Ecclesiae post se atque vicario instituto, dixisse: Sequere me, quo in illo omnes moneret Christianos se debere sequi, atque sua vestigia imitari. Constituerat enim Petrum (ut dixi) omnium suarum omnium pastorem, quem ut doceret quoque qua oues sibi committendas via duceret, quoque introducere conaretur, iubet illum Christus se sequi, hoc est, post se gradi, ipsius vestigia imitando, iubet quoque oues per eandem viam ducere dicens: sequere me, tu scilicet, & quas tibi commisit oues, per vestigia mea (sicut me vidisti ambulantem) ut ambulent, instrue, duc & dirige. Alio modo de passione hoc credit intelligendum Augustinus. Nam quod paulo ante dixerat, Cum autem senueris alius te vincet, & ducet te qui tu non vis, subaudi iuxta naturalem sensitiuum appetitum, dictum voluit de passione. Quod etiam alijs nonnullis qui praesentes erant accidit, qui propter Christum ducti sunt ad martyrium, & ad mortem. Quod vero soli hic dixit Petro sequere me, non solum ei passionem, sed passionis & mortis suae quoque similitudinem denunciat. Siquidem quomodo Christus, ita etiam est Petrus crucifixus. Iacobus vero aut alij qui aderant, etsi pro Christo sine mortui, non sunt tamen crucifixi. Huic intellectui, puta ut per se quaelam passio intelligatur, ad stipulantur verba Christi, quando coena facta, Petro praesumentem se iturum cum eo in carcerem, atque illi committenturum, dixit: Quo ego vado, non potes me sequi modo hoc est, iam non commemoreris mihi, sequeris autem postea, id est, tempore alio adhuc futuro, per passionem mortis me sequeris, non solum passione, sed etiam mortis similitudine. Tertio quidam haec verba intelligunt de praedicatione & regimine Ecclesiae, ac si Petro diceret: Sequere me, hoc est, ego pro me te vicarium substituo, ut post me meas gerens vices, praesides Ecclesiae, & in praedicationis regiminisque animarum officio sis mihi successor. Quapropter Theophylactus, Sequere me, inquit, qui educo te ad praedicationem, & totum orbem terrarum in manus tuas trado.

Petrus constituitur in pastorem vniuersalis Ecclesiae.

Cur Petro soli dixerit Christus sequere me.

Matth. 16.
Luc. 9.

Augustin.
Ioan. 21.

Petrus ut instat magistri sui sit crucifixus.

Matth. 26.
Marc. 14.
Luc. 22.
Ioan. 13.

Theophyl.

Conuict.

Conuersus Petrus, vidit illum discipulum, quem diligebat Iesus sequentem, qui & recubuit in cœna super pectus eius, & dixit: Domine quis est qui tradet te?

Ioan. 13.

Quando de seipso loquitur Ioannes Euangelista, non aliter se describit, quam discipulum illum, quem diligebat Iesus. Quo dubium non est, singularia illam dilectionis signa à Christo præ cæteris accepisse. Non autem hoc ita intelligendum est, vt hoc dixerit Ioannes quasi gloriando in hoc, quod maiori illum amore, quam cæteros dilexerit Christus, tanquam meliorem, aut Christi dilectione digniorem se æstimauerit, quia non est dictum, quod Ioannem diligebat ita Christus, quasi Ioanni plus gratiæ gratum facientis Dominus, quam aliorum cuiquam dedisset. Neque enim de illa dilectione loquitur Ioannes, quæ est vestis nuptialis, puta charitas seu gratia Dei, cui in futura vita præmium respondebit ædentiale, sed loquitur de familiari illa dilectione, qua se illi Christus exhibuit amicabiliorem, quam cæteris. Nam Apostolorum quis in charitate fuerit maior, aut apud Christum nunc beator, soli constat illi, qui ponderator est spirituum. Nos vtunque scimus à Christo dilectum, Ioannem scilicet & Petrum, & à Christo vtunque honoratum. Siquidem Ioanni commendauit matrem suam, Petro commisit Ecclesiam. Scimus quoque omnes Christo Apostolos & discipulos dilectos. Veruntamen si queratur, An Christus plus dilexerit Ioannem, quam Petrum, dicendum erit illud Sapientis: *Ego diligentes me diligo*. Vnde se qui necesse est, Dominum se plus diligentes, plus etiam diligere. Petrum verò constat ex interrogatione Christi, plus alijs dilexisse Christum. Neque enim Petrum Christus interrogasset, *Simon Ioannis diligis me plus his?* nisi ita quomodo interrogauit, fuisset. Quo nomine non potest negari Petrum plus alijs dilexisse Christum. Qui sicut plus dilexit Christum ita iuxta regulam aliam, plus etiam dilectum credamus à Christo oportet. E diuerso quoque, quandoquidem Ioannes se vbique nominat discipulum, quem diligebat Iesus, necessario etiam sequatur necesse est, Ioannem singulariter præ alijs dilectum à Christo. Nisi enim ita fuisset, haudquaquam Ioannes hæc diceret.

Signa dilectionis qualia S. Ioannes à Christo accepit.

Matth. 12.

Prouerb. 16. Ioan. 9. Ioan. 21.

Ioannem magis plus Christus dilexit, quam Petrum.

Lucæ 7.

Inter hæc dicendum est, iuxta mentem S. Thomæ, triplicem esse dilectionis differentiam: Prima in familiaritatis exhibitione sita est. Hoc modo plus Ioannem Christus dilexit, quam Petrum. Secunda, ex collatione donorum dicenda est: & hoc modo Petrum magis dilexisse Christus credendus est, cui Ecclesiam commisit, & regni cælorum tradidit clauas. Tertia, præatur ex præcordiali eius amore: hoc modo omnes dilexit. *Cum dilexisset, ait Ioannes suis, vsque ad mortem dilexit eos.* Ad obiectiones verò diluendas supra positas, dicendum, quia Petrus Dominum dilexit feruentius, & à Domino diligebatur fortius: Ioannes verò amabat dulcius, & amabatur familiarius. Potest quoque dici, quia maiorem in externa exhibitione dilectionem, blandioremque solemus præferre erga iuuenes, erga mites, erga eos qui mansueta habent naturalia, erga senes, & erga castas virgines. Idcirco hoc modo familiariori, blandiori que dilectione exhibuit erga Ioannem se Dominus Iesus: Erant enim ferme hæc omnia in Ioanne. Fuit enim teneræ ætatis, vt pote omnium

Dilectionis differentia triplex.

Matth. 10. Ioan. 13.

- natu minor (vt creditur) vnius & viginti annorum. Secūdo, quia à carnis & continuit delitijs, Christi amore. Putatur enim fuisse sponsus in Cana Galilææ, cuius Christus interfuit nuptijs. Tertio purissimus virgo fuit. Cui ad stipulatur S. Hieronymus, dicens: Hic est Ioannes Euangelista, qui virgo est à Deo electus, quem nubere volentem, vocauit à nuptijs Deus. Indigitur magis sibi amicum fecit Christum, iuxta illud Prouerbij: *Qui cordis dūgu munditiā, habebit amicum regem.* Et illud Sapientiz: *Incorruptio faciū perximū Deo.* Maior enim (vt Patrum est sententia) virtus est, castitatem seruare, quam dæmones expellere. Damascenus quoque. Quanto, inquit, Angelus homine est superior, tanto virginalis castitas nuptijs est honorabilior. Quarto mansuetissimam habuit naturam, vt pote mitissimus & amabilis. Non tamen est tacendum, quod in hoc quod Ioannem Christus dilexisse dicitur, minimè derogatur cæteris discipulis, quia & quibusdā sanctissimis & dilectissimis sæpenumero nequaquam maior exhibetur dilectionis familiaritas aut blandities, propterea quod de amicitia securi non hæsitant, nec familiaritate vberiori indigent. Nam matri suæ multo omnium dilectissimū Christum minimè legimus familiariter multum, aut blandè locutū, quanuis de eius maxima dilectione erga illum dubitet nemo. Adeo namque maturus, vbicunque matri, aut ei illa loquitur, inuenitur, vt ferme suspectus de duritia haberi possit, cum tamen Mariæ Magdalenz magnam dilectionis exhibuerit familiaritatē, puta dum lachrymis eius lauantes pedes laudat: dum coram sorore Martha causante, quod se solam reliquerat ministrantem, illam excusat: dum Lazarum eius fratrem resuscitabat mortuum, & cum eum plorante plorabat: dum super caput suum illam vnguentum effundentem, ab Apostolis murmurantibus defendit, & dum in horto non inuento eius corpore in monumento se querentem apparuit. Sequitur: Conuersus Petrus, hoc est, retrospectiui. quis illum sequeretur, vidit discipulum, quem diligebat Iesus quoque sequentē. Christo enim dicente Petro, *Sequere me, cōcinuo corporaliter sequebatur Christum.* Petrus. Petrum verò sequebatur Ioannes, cum quo præcipua illi semper fuit consuetudo. Secundum Augustinum neuter illorum intelligebatur, cur dixerit Iesus. *Sequere me.* Sed quid huc attinet, inquis, quod Ioannes hic seipsum describens, meminert, quod in cœna super Domini pectus recubauerit, & innuente sibi Petro Dominum interrogauerit, dicens: *Domine quis est qui tradet te?* Cur hanc rem hoc loco inserit? Sed respondens Chrysostrōm, Non ab re factum est, inquit, sed vt ostendat Petri post negationem fiduciam. Qui enim tunc non est ausus (puta in cœna) Iesum interrogare, sed id muneris alteri delegarat: hic commissā sibi fecerit cura, non modo alteri vicem suam non mandat, sed & ipse magistrū pro Ioanne interrogat: & Ioannes quidem tacet, ipse autē loquitur. Præterea & suam in eum manifestam dilectionem. Diligebat enim mirum in modum Ioannem Petrus.

Hunc ergo cum vidisset Petrus dixit Iesu: Domine, hic autem quid? Dicit ei Iesus Sic eum volo manere, donec veniam. Quid ad te? Tunc sequere.

Dilectus

Dilexerat Petrus Ioannem, & nunc quoque diligere non desijt. Cum itaq; Christum loquentem audisset de sua passione, qua Christum esset sequuturus, videns Ioannem quoque sequi, interrogat Dominum, cupiens scire, quo fine ille ex hac esset vita migraturus, & an vitam quoque ipse foret positurus pro Christo. Erat autem Petrus ad interrogandum velocior, diligens illum, & non libenter ab eo volens diuidi. Saepenumero enim se sociauerant, vt ex Euangelistis liquet, & ex Actis Apostolorum. Respondit ei Iesus, ita tamen, vt nihil ex eius disceret responsione, sed magis dubitaret. Voluit enim Petrum compescere, qui in huiusmodi interrogationes feruentius solebat proflire, nosq; simul erudire, nihil curiosius prater diuinam voluntatem iuestigandum. Quasi enim Petro diceret, ait Dominus: Quid ad te pertinet scire, quid ego illi prouiderim? Tuum nō est vltra, quā ad te pertinet, quantumuis illum diligas, percontari. Sic eum volo manere: Aut, vt quidam legunt: Si eum volo manere, quid ad te? Tu me sequere.

Exijt ergo sermo iste inter fratres, quod discipulus ille nō moritur. Et non dixit Iesus, Non moritur: sed, Sic eum volo manere, donec veniam, quid ad te?

Ex his Christi verbis ambiguus mox ortus est intellectus. Nam & discipuli hæc verba ita intellexerunt, quasi Dominus dixisset, Ioannem vsque ad finem mundi victurum, quando denuo veniret Dominus ad iudicium, cuius secundi aduentus saepe scriptura meminit. Veruntamen Ioannes ipse hoc Euangelium scribens, huic contradicit opinioni, asseueratq; à Christo non dictum, se non moriturum, sed mansurum, donec veniat. Quamobrem de Ioanne multiplex fuit opinio, cur illum, aut quomodo Dominus manere voluerit. Fuerunt enim quidam (vt Augustinus refert) qui tradunt eum non mortuum, sed sub terra dormientem viuere. Ad quod credendū illos mouet, quod legitur post longam senectutem sano & vegero corpore sepulchrum intrasse, nec eius interim inueniri corpus, nisi quod scaturigo ibi inuenitur pulueris, atque ebullitio terræ: quod ex flatu quidam putant ita venire dormientis. Hi circa finem mundi credunt illum à somno excitandum, atque pro Christo passurum. Verum, hoc credendum facile nō est, quia verisimile non est dilectiorem discipulū tanto tempore à gloria differri vsque ad diē, puta iudicij, nec alio honore aut gaudio, quā somni quiete perfrui, quum interim minores alij sancti æterna fruatur beatitudine secundum animam. Sunt alij, qui putant Ioannem translatum in paradysum, & cum Enoch & Helia tempore Antichristi rediturum, atque passurum. Verum huic contradicit opinioni Apocalypsis eiusdē Ioannis, vbi de duobus tantum narrat testibus, amicis suis, quos cōtra Antichristum mittet Deus in hunc mundum: *Dabo, inquit, duobus testibus meis, & prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta annis in sacco. Hi sunt due oliuæ, & duo candelabra in conspectu Domini terra stantes.* His si Ioānes additus fuisset tertius, nō tacuisset idem Apostolus. Hieronymus nihil ambigit, quin Ioannes fuerit mortuus: quandoquidem in sepulchrum suum ipse Ioannes vltro descenderit, interim tam ab omni dolore mortis, quā à carnis corruptione alienus. Verūquo Deus eius corpus absconderit, quidve cum illo operatus sit eidem cui omnia ar-

Matth. 17.
12. 26.
Matth. 5.
6.
Luc. 24.
Ioan. 13. 21.
Act. 3.

Ioannē quomodo Christus manere voluerit, opinio diuersorum varia.

Apoc. 11.

Hieronym.

cana nota sunt, committit. Tertia opinio omnium est verisimilior, quod Ioannes mortis sibi adesse sentiens tempus, iuxta Dominicam reuelationem sibi factam (idenim omnibus fecisse Apostolis creditur, quod in cœna vltima eis videtur promississe, se scilicet ante mortem visitaturum & ad se accepturum eos, quando dixit: *Cum abiero & preparauero vobis locum, iterum veniam ad vos, & accipiam vos ad meipsum: & vbi ego sum, & vos sitis*) non languorem sensit, non lecto decubuit, sed in foueam descendens, leniter ad modum obdormientis tradidit spiritum. Vnde sicut beatissimæ suæ matri propter mortis dolorem, quem sub cruce ipsius stans pertulit, dolorem mortis sustulit, ita creditur ex singulari privilegio Ioanni dilectissimo suo discipulo, & beatissimæ Virginis custodi, æque sub cruce tempore passionis suæ in amarissimis doloribus stanti concessisse, vt moreretur quidem ipse, tamen à dolore mortis liber, & virginea eius caro à corruptione maneret singulari prerogatiua immunis, quantotiusq; corpore & anima assumeretur in cælum. Siquidem in eius sepulchro nihil aliud est inuentum, quam manna refudans. Magnum & singulare est hoc. Verum, si Ioannis integritas, virginitas, sinceritas, charitas, mansuetudo, laborumq; & vitæ diuturnitas atque sanctitas singularis attendatur, mirum non videbitur, vt tantus Apostolus, quem Dominus prædixerat, donec veniat, mansurum, absque passione aut supplicio, quomodo alij Apostoli sunt mortui, mortuum quidem, sed corpore & anima mox rursus glorificatum.

Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, & scripsit hæc. Et scimus, quia verum est testimonium eius.

Euangelistarum vltimus post alios omnes, Euangelium scripsit beatus Ioannes, cuius diuinæ doctrinæ testis seipsum, imo & veritatem subscripsit, asserens veritate hæc omnia esse vallata, atque super ipsa veritate fundata. Scripsit autem sub Nerua Imperatore, circa annum sexagesimum quintum ab Ascensione Domini, rogatus ab Episcopis Asiæ, vt propter insurgentes hæreses circa diuinitatem Christi, scriberet Euangelium, quod diuinitatem enunciarer Christi. Triduo igitur ieiunio indicto, & curæ pro eo orantibus, scripsit hoc Euangelium suum, vnde hæc legitur, quod tam sublimiter est exorsus, vt humano vix possit capi intellectus. Fuit autem scribentis cura & studium, vt quod alij Euangelistæ satis dixissent, ipse præteriens taceret: quod illi tacuissent, ipse refereret. Sciuit autem tum per experientiam, tum per diuinam reuelationem, tum per alia argumenta se non deceptum, sed Deo hæc omnia inspirante scripsisse. Postremo Euangelij sui veritatem per magna miracula, soli Deo possibilia, petronomen Iesu adstruxit. Quæ nos quoque legentes discimus, Deum testimonium perhibuisse veritati Euangelij S. Ioannis. Quomodo enim Asiam conuertisset aliter, nisi Euangelij prædicasset veritatem? Cuius vtique prædicationem Deus miraculis & signis suam esse atque Euangelicam comprobauit. Nos igitur his credentes Christum diligamus, Christum confiteamur, Christum imitemur, eiusque Apostolum Ioannem, quem nunc

in æterna sua fouet gloria, Deus in personis trinus atque natura vnus ab omni creatura perpetuo benedictus, Amen.

Ioann. 14.

S. Ioannes
Euang. quo
pacto mor-
tuus fuerit.

Ioan. 14.
Ioan. 19.

S. Ioannes
vt corpore
& anima sit glo-
rificatus.

S. Ioannes
quando scri-
psit suum
Euangelium

S. Ioannes
scribentis E-
uangelium
quomodo cu-
ra iussit.

IN FESTO S. IOANNIS EVANG.
SERMO IN EODEM FESTO.

Vi Christum Iesum per aduersa & prospera constanter sequi debemus: & de quibusdam eximys donis sancto Ioanni diuinitus collatis.

Dixit Iesus Simoni Petro: *sequere me.* Ioannis XXI. Dominus noster Iesus Christus, qui ut nos oues errantes ad ouile nostrum, puta caelestem paradysum reduceret (procul enim ab Hierusalem patria nostra recesseramus in Hiericho) humanam assumpserat naturam, multis modis adhortari non destitit humanum genus, ut relictis illis, quæ ab æterna excluderent vita, id est, vitijs, poenitentiam agerent, & ad veras excolendas virtutes, quibus vita obtineretur æterna, sese conferrent. Ea enim sola ex causa venerat in hunc mundum, ut nos ad amissam beatitudinem reuocaret. Itaque & verbis nos abundantissime instruxit, & præterea etiam exemplis animauit. Parum enim erat immensæ illius charitati legem nobis præscribere, quam seruaremus, parum itidem iter ostendere quo pergeremus, nisi etiam ipse se itineris ducem nobis præberet. Hac de causa quanta fecerit, quanta perpeffus sit, omnes Euangelij paginae loquuntur. Nimirum id præcipuum illius desiderium, cura, studium fuit semper, ut quibuscumque posset rationibus ad rectam nos reduceret viam, à qua nos nimium aberrasse non erat nescius, atque ab indignissima dæmonum & vitiorum seruitute abstractos & liberatos, in libertatem filiorum Dei nos restitueret. Sæpius igitur monet nos, ut se sequamur. Cur hoc? Ipse est enim via: & nemo venit ad Patrem nisi per ipsum. Et ne fortassis per deuia erraremus, nesciremusque quo sit pergendum itinere, in seipso nobis omnigenarum expressit virtutum exempla, quibus si inhærere velimus, non possumus unquam duci in errorem, aut aberrare à vera salute, ad quam ut diximus, nos reuocare maximopere voluit. Inspicienda ergo nobis est vita illius, & qua eam ratione transegerit considerandum, ut quæ eum sectatum fuisse perspexerimus, nobis quoque imitanda, quæ verò fugifese, cauenda ac fugienda sciamus. Eo namque hortantur nos ea quoque verba quæ iam paulò superius recitauimus, quibus ait ad Simonem Petrum, atque adeo etiam ad vnumquemlibet è religione Christianorum: *Sequere me:* tanquam diceret: *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego secti, ita & vos factiati.* Hoc est enim sequi Christum, eius vitam imitari. Ab hac Christi imitatione nemo exceptus est. Atque eam ob rem, ut nemo se posset excusare, tanquam humanas excedat vires, sequi Dominum Saluatorem, idem ipse vsque adeo vitam suam in omnibus temperavit, ut quisquis bona saltem voluntate præditus est, facile illi se possit conformare, in illis præsertim, quæ ad obtinendam salutem sunt necessaria.

Quod idcirco dixerim, quod quædam eum gessisse constat, quæ tamè nolite exigere ab omnibus, cuiusmodi est, quod omnino pauper vixit in hoc mundo, atque id genus alia, quæ magis in consilio esse voluit quam præcepto, humanæ scilicet condescendens infirmitati: interim nihilominus in seipso perfectionis nobis exempla præbens, ut sciamus quæ sit voluntas Dei non solum bona, quæ est omnibus necessaria, aut beneplacens, quæ ad proficiendum pertinet, sed etiam per se facta, quæ non nisi absoluta virtutis, id est, perfecti

Luce 10.

Matth. 4.

Luce 4.

Christus cuc

in mundum

venit.

Ioan. 14.

Ioan. 12.

Ioan. 13.

Actus quos

nam Christi

tuos suos no-

bis imitabi-

les propo-

suit.

Zach. 9.

1. Cor. 8.

Rom. 12.

Virtutes
quatinam
omnibus i-
mitabiles
Christus pro-
posuit.

Virtutes Chri-
stiformes quod-
nam faciat
suas.
Matth. 11.

Hostes ani-
mae capitales
tres quatinam
sunt.

1. Ioan. 2.
Radices vitio-
rum om-
nium quae sunt.

Carni hosti
qui resisten-
dum sit.

Matth. 4.
Marc. 1.
Luca 4.

Mundus ho-
stis quatinam
vincendus.

Matth. 2.
Luca 9.

facti homines sectantur & inquirunt. Porro quod in omnibus semper mirandi rerumque labentium contemptum, quod profundam humilitatem, admirandam mansuetudinem, promptissimam nedum erga Deum Patrem, sed etiam erga matrem sanctissimam & beatum patriarcham Iosephum, atque etiam alios homines obedientiam, itemque fidelissimam charitatem, beneuolentiam, fidem, patientiam, multasque alias virtutes pro se tulit, id nimirum omnibus in commune proposuit imitandum. Haec sunt enim verae virtutes, sine quibus nemini patet aditus ad regna caelorum: & de his intelligi debet, quod ait: Sequere me. Videat iam vnusquislibet vitam illius, & quibus ea fulserit virtutibus, easque in se exprimere curet. Nec frangatur animo, si quaedam praesertim in initio sese offerat difficultas, sed de Dei sui ope ac pietate securus perseueret in hoc tam salutari proposito, & paulatim eo pertingeret, ut quod prius durum ac molestum experiebatur, postea iucundum ac suauis sentiat. Non enim potest mentiri veritas, quae ait: Iugum meum suauis est, & onus meum leue. Verum non deerunt, qui in partem diuersam, studiaque plane contraria Christum sequi instituentem illicere ac pertrahere conentur. Habemus enim omnes & singuli tres hostes capitales, qui noctes atque dies magna importunitate ad suas partes nos inflectere, & à Christi imitatione abducere moliantur. Hostes isti caro sunt, & mundus ac diabolus. Hostes reuera perniciosi, & qui innumeros traxerint in tartara. Caro quidem suis nos nititur irrecire voluptatibus, foedisque concupiscentijs: mundus ostentat & ingerit obrutibus nostris quae auare ambiamus: diabolus animum quodam tumore ac elatione inflat, nec sinit nos humilem Christum per placidissima humilitatis itinera sequi. Ita iam habemus hic concupiscentiam carnis, concupiscentiam oculorum, & superbiam vitae: quae ut sunt vitiorum omnium radices, ita perpetuo sese nobis ingerunt, & velut in aures nostros irrepere nituntur, hac utique sententia, ut Christum eiusque gratiam à nobis excludant. Quod quia non latuit piissimum animarum nostrarum medicum, ne horum praestigijs & fallacijs seduceremur, iussit ut se potius sequamur, certus videlicet nullam esse efficaciorum ijs resistendi rationem, quam si ipsius vestigijs inhaereamus. Itaque si blanditur caro, & suis nos oblectamentis illaqueare tentat, mox vertendus est animus ad exempla Christi Iesu consideranda, ut videamus, quam ille semper carnem suam licet innocentissimam multis affixerit modis, puta reuerentibus, fame, siti, frigore, aestu, nuditate, (Nam semper caput ac pedes nudos incessit) aliisque similibus, atque ex his si non omnia, saltem quaedam etiam nos ad edomandam carnis petulantiam assumamus. Absit enim, ut quaeque ita sit stolidus, ut putet absque villo labore vel dolore posse se carnis vitia superare.

Porro si mundus vanis suis promissis euertere nos conetur, opesque nobis & amplas possessiones fallaciter ingerat, itidem ad Christum, tanquam efficacissimum aduersum quauis venena antidotum mentis oculi referendi sunt, ut inspiciamus, quantopere omnes vitae temporariae etiam necessarias facultates ipse spreuerit, adeo ut nec tantillum quidem ex rebus praesentibus commodi habere consenserit, ubi caput suum reclinarat. Quare dubium

non est, quin mundi huius bona maximè contemnenda declarare voluerit. Demum si damnatus ille malorum spirituum cœtus animi fastu ac superbia nos inflare moliatur, vt ambiamus honores & pompas vitæ labentis ac momentaneæ, rursus ad Christum Iesum spectandum animi obtutus intendendi sunt, vt religiose ac sedulo intueamur, vt ipse olim cum se sciret rapiendum à populo ad regni fastigia, planè refugerit, seseque occultarit, totoq; vitæ spatio semper abiectissimus & despectissimus vixerit, vt sua humilitate & nos fidelissimè instrueret, & dæmonem superbissimum prorsus elideret ac confutaret. Ita te semper in Christo Iesu tanquam optimo ac præclarissimo duce efficacissima inueniemus aduersus quæuis vitia, in quæ nos iam memorati hostes pellicere velint, remedia, si tantum non recusemus oculis cordis eius exempla fideliter ac studiose intueri, & imitanda suscipere.

Cur enim alioqui nos sequi se iuberet, nisi ipse probe nosset, in sua vita, tanquam in speculo clarissimo omnigenas relucere virtutes, quibus nos cõtra omne vitiorum genus, qualia ea sint, communire queamus? Vnde maxime dolendum, & omni lachrymarum fonte plangendum est ab omnium ferè Christianorum cordibus, eorum quæ idem ipse benignissimus Saluator noster propter nos assumpsit, fecit & perpeffus est, memoriam ita prorsus exclusam, vt nihil minus libeat, quam eorum vel tenuiter meminisse. Et tamen ipse Dominus sciens ex quanta, quamq; incomprehensibili charitate & misericordia talia egisset ac pertulisset, quantus item ad nos ex grata & pia illorum recordatione redeat fructus & vtilitas, præclarissimum sui corporis & sanguinis sacramentum instituit, nobisque conficiendum & sumendum dereliquit, in sui, vt ipse ait, commemorationem, vt scilicet immensæ charitatis, ærumnosæ vitæ, acerbæ passionis, & ignominiosissimæ mortis ipsius perpetim memores essemus, atque quotidianus tanti sacramenti vsus & aspectus horum nobis memoriam iugiter refricaret: ex ipsa autem frequenti & sedula eorum comemoratione primo quidem videremus, atque perspiceremus, quænam eligenda, quæve fugienda sint, deinde etiam ad ea siue amplectenda, siue respuenda accenderemur. Hoc enim præstat deuota & frequens vitæ & passionis Christi commemoratio, vt non solum quid vitium, quid virtus sit, inde perspicuè intelligamus. Verum etiam paulatim magis ac magis vitiorum odio, & virtutum amore inflammemur, atque adeo etiam ad omnem diuinam capessendam gratiam apti, ac habiles reddamur. Nec poterit vnquam præstare id quod Christus hortatur & iuber, dum vt se sequamur præcipit, quisquis illius vitæ & passionis vitam ducit immemorem. Quomodo enim sequeris illum, cuius non habes vllam certam notitiam? Qui verò illum nosse queas, cuius res gestas ac vitæ ordinem, itemque exempla & vestigia contueri, & explorata habere non curas? Ergo vt idonei simus sectatores Christi, nõ nos pigeat identidem animo & cogitatione complecti ea, quæ ipse propter nos agere ac perpeti non est dedignatus. Et vt libentius his commemorandis operam demus, quando ita se offert occasio, placet hoc loco nouem recensere haud vulgares vtilitates, quas Dominus Iesus cuidam amico suo per reuelatione indicauit assequi eum, qui eius passionem subinde ad memoriam reuocet. Prima vtilitas est, quod hoc ipso ab omnibus repurgatur, & quicquid ne-

Dæmonho-
ris quinquam
superandus.

1022.6.

Matth. 4.

Tempus hu-
ius seculi
Christianorū
quanto la-
chrymarum
fonte plan-
gendum.

Passionis Dø-
minicæ fre-
quens com-
memoratio
quid frugis
adferat.

Passionem
Døminicam
deuotè me-
ditatam nõ-
uem profet-
re vtilitates.

glexit, Christi meritis refarcitur, atque restituitur. Secunda, quod aduersum hostes suos vsque adeo corroboratur, vt eum superare non possint. Tertia, quod vires accipit ad quaslibet colendas virtutes, & quouis bona exequenda opera. Quarta, quod quamlibet breui temporis spatio in ea commemoranda sese occupet, semper anima illius in Dei gratia renouatur. Quinta, quod deuotè eam commemoranti, Christus ipse libenter adest. Sexta, quod arcana, quæ Deus Pater Christo manifesta reddidit, etiam ipsi libenter Christus reuelat. Septima, quod ante obitum ad perfectionis eum apicem Christus perducet, & vita sanctum cum amantissimis amicis suis remunerabitur. Octaua, quod nulli vnquam seræ ac rationabili petitioni illius Christus negabit assensum. Nona, quod in morte Christus ei aderit, atque ab hostibus defensum, de vita æterna certum ac securum efficiet. Has utilitates quum Dominus, vt iam diximus, cuidam excellentis meriti amico suo reuelaret, simul eidem conquestus est paucissimos inueniri, qui ipsius velint leuare onera, eiusque angustijs, doloribus & afflictionibus compati, & ad mentem reducere, quæ propter nos perpeti dignatus est, quum tamen certissimum sit, etiam neglecta & perdita omnia in præclarissimo passionis eius thesauro reperiri, restaurari, ac recuperari posse. Atque equidem affirmare non dubitem non aliam esse causam maiorem, cur Christianorum multo maxima pars vsque adeo in omni vitiorum genus præcepit ruat, nisi quod tantam Christi charitatem, quam nobis in assumpti hominis vita & passione abundantissimè declarauit, nolunt reuocare ad memoriam, atque pro ea debitas Deo gratias agere. Multa hinc leguntur tremenda & metuenda in scriptis sanctorum virorum, atque etiam in Reuelationibus sacratissimæ illius viduæ Brigittæ, quarum non est leuis apud pios omnes auctoritas. Verum dum hæc de Dominica passione agimus, videbimus fortassis dilectissimi, recessisse ab instituto. Sed quisquis rem bene perpendit, nihil nos alienum attulisse sentiet. Cum enim Dominus nos se sequi hortetur, id autem fieri non possit, nisi quæ ab illo nobis imitanda proposita sint nouerimus, eaque non nisi sedula eorum quæ pro nobis egit & perpeffus est commemoratione discantur, nihil à proposito fuit alienum ad commemorandam vitam & passionem illius vos adhortari. In ijs enim maxime elucent virtutes eius, ad quarum imitationem nos inuitat, dum ait: *Sequere me.* Quod paulo significantius sanctus Ioannes Euangelista his verbis expressit: *Qui dicit se in Christo manere, debet quem a modum ille ambulauit & ipse ambulare.* Cuius quidem admodum præcellentis Apostoli & Euangelistæ, quando festum hodie diem colimus, committere non debemus, quin vestræ charitati ad honorem Dei vestramque ædificationem de illius eximijs quibusdam virtutibus atque prærogatiuis non nihil proferamus. Cur enim sanctorum ab Ecclesia solennitates celebrantur, nisi vt illorum res præclare gestæ virtutesque & dona, quibus diuinitus aucti sunt, hominibus proponantur, quæ ea tum imitari, tum desiderare, quatenus fas est, studeant, atque eorum implerent patrocinium, & apud seuerissimum iudicem Deum eos sibi adiutores ac defensores parent? Difficillimum autem reuera fuerit, imo & impossibile huius præclarissimi Apostoli merita pro dignitate extollere, atque eius virtutes congruis celebrare encomijs. Sed tamen propterea eas omnino

Peccatorum
multiplica
tio nis huus
ce nostri se
culi causæ
præcipuæ
quæ sunt.
D. Brigittæ
librorum au
toritas.

Ioan. 11.

Ioan. 11.

Solennitates
sanctorum
celebrandi
ratio quæ.

no ceu cases muti silentio præterire non debemus. Dicamus ergo inde vel parum aliquid ad honorem Christi, & tanti Apostoli venerationem. Certè dubium non est, quin in huic vnum tot suæ gratiæ dona contulerit Dominus Iesus, vt merito Christiani omnes singulari eum studio amore & honore prosequi debeant. Et vt multa summatim perstringamus, fuit Apostolus, & quidem ex præcipuis vnus: fuit Euangelista, imo princeps Euangelistarum: fuit propheta, fuit martyr, fuit confessor, fuit virgo pudicissimus: in cœna supra pectus Domini recubuit, dulcedine corporis & sanguinis eius ebriatus, haustumquæ sapientiæ & gustum dulcedinis diuinæ percepit: fuit post mortem Christi peculiaris virginis matris custos & filius, fuit Christo inter Apostolos longè charissimus, fuit eiusdem Christi confobrinus, fuit denique Christo patienti & morienti comes penè indiuiduus atque fidissimus. Vides quam multis sit decoratus ornamentis: quæ si particulatim fusus explicare ac pertractare velimus, quanta hic erit laudum eius materia, quam ingens campus? Sed fortassis onerosi essemus. In ipso Euangelio quod scripsit, in epistolis item & Apocalypsi sua nonne singulari quadam cælestis gratiæ aspiratione vsus videtur? Quam cuncta illius verba verè ignea sunt, & diuinum spirantia amorem, vt de eo peculiariter dictum videri possit: *Ignitum eloquium tuum vehementer.* Quantopere conatur

Ioannis Euangelistæ prærogatiua & sanctitas quanta.

Psalm. 119.

Zelus animarum quibus peccati D. Ioannis Apostoli infudit.

libro III. cap. XVII. Nos in compendium, quæ ibi latius referuntur, contraximus. Quis hanc tantam Apostoli iam senio grauati charitatem non toto animi affectu & summo studio exosculetur & prædicet? Quis non omni amore & ueneratione tam piissimum senem prosequatur? Audiuit ouem raptam lupi tartarei dētibus, nec sine vitæ periculo eam recuperare licebat, & tamen intrepidus pergit ad ipsam latronum arcem, & quasi tota salus sua ex illa anima penderet, ita anxius eam nitebatur ad viam reducere, & ne peccatorum suorum magnitudine deterreretur, etiam se pro ea Christo rationem redditurum pollicebatur. O quam excellenter ipse egit, quod in sua docet epistola, ita dicens: *Et nos debemus pro fratribus animas ponere.* Agendum dilectissimi honoremus tam præcellentis meriti, tam flagrantis charitatis Apostolum Dei, eiusque suffragia apud Deum quotidianis precibus ambiamus. Nec dubitemus, quin propensissima voluntate nostri apud Deum curam sit habiturus iam beatus in cælis, qui olim adhuc fragili indurata carne, tanta sollicitudine perditum iuuenem quæsiuit, inuentum reduxit, ac reducto veniam impetrauit. Nemo prorsus ambigat charissimi vnium præcipuis esse beneficijs Dei, vt quis erga illius sanctos, maximè tam illustres & eximios piæ deuotionis & amoris affectu præditus sit. Esto Lutherus & eius affectu sanctorum inuocationem damnent. Num propterea nos non debemus sanctos venerari, eorumque poscere suffragia? O venenatam diaboli linguam, quæ per os Lutheri miseram ac rudem plebeculam in tantum fascinoauit, vt etiam idololatriæ crimen putent sanctis honorem exhibere. Et tamen pij omnes nihil dubitant clementissimum Deum innumeros grauibus periculis, imo & ab ipsa æterna damnatione sæpius liberasse, et tantum nomine, quod sanctos eius aliquo uenerationis studio prosequantur fuerint. Hæc ita sunt manifesta, ac infinitis penè probata exemplis, vt superfluum sit pluribus inde agere. Gaudeant & gratias agant Deo, quorum alicuius sancti amore præditos sentiunt, nec quicquam curent damnosæ præstigia, quibus hodiè innumeros à diuorum ueneratione pœnitens abstraxit, non aliquo sanctorum damno, qui iam perfecta cum Deo beatitudine ne perfruuntur, sed ineffabili miserorum detrimento, qui cum Deum suis peccatis grauisimè offendant, etiam omnem sibi spem veniæ præcludunt dum amicos Dei contemnunt, quorum meritis & præcibus possent adiuuari apud Deum, quemadmodum innumeris euenisse constat. Possent hoc loco etiam certa recitare beneficia, quæ Deus Omnipotens speciatim per hunc B. Ioannem Apostolum suum multis impertijt ipsum piè inuocantibus, sed vitanda prolixitas est, & finis nostro sermone imponendus. Itaque dilectissimi, vt ab initio dixi, sequamur Christum, & quicquid siue caro, siue mundus, siue diabolus, quod ab illius voluntate discordet, nobis ingesserit, penitus contemnamus, atque vt hac in parte firmiores simus, muniamus nos sedula vitæ & passionis eius commemoratione: & ne forte nostris vitijs Deus offensus gratiam suam nobis infundere nolit, qua hæc præstare possumus, hunc beatum Apostolum & Euangelistam pro nobis apud Deum intercessorem adhibeamus: quod quidem facillimè efficiemus, si quoties aliquid ei uenerationis impenderimus, deuotisque cum precibus pulsauerimus.

1. Ioan. 3.

Beneficium
Dei quale vt
qs sanctoru
uenerationi
deditus sit.
Lutherano-
rum in san-
ctos impie-
tas quanta.

rimus, vt suis precibus Christi nobis gratiam conciliet, qui cum Patre & Spiritu sancto viuunt & regnant Deus in secula seculorum, Amen.

IN FESTO SANCTORVM INNOCENTIVM

martyrum, Lectio Apocalyp. beati Ioannis Apostoli, cap. XIII.

In diebus illis, Vidi supra montem Sion agnum stantem, & cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen eius, & nomen patris eius scriptum in frontibus suis. Et audiui vocem de celo, tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitruum magni: & vocem quam audiui, sicut citharadorum citharizantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum nouum ante sedem, & ante quatuor animalia & seniores. Et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim sunt. Hi sequuntur agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex omnibus primitiis Deo, & agno, & in ore eorum non est inuentum mendacium. Sine macula sunt ante thronum Dei.

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Quandoquidem hodie sanctorum innocentum martyrum solennitatem celebramus, qui Christo recens nato non loquendo quidem neque intelligendo, neque operando, sed tantum moriendo testimonium reddiderunt, atque eo genere martyrij ab impio Herode coronati sunt, quod solo opere non voluntate suscipitur, congruè nimirum præfens Lectio Epistolæ loco in Ecclesia recitatur, utpote in qua mentio fit virginum simul & martyrum, cuiusmodi hos beatissimos paruulos fuisse constat: tamen ipsa Apocalypsis verba ad solas virgines possunt accommodari. Ait ergo S. Ioannes: Vidi per spiritalem intelligentiam, aut imaginariam visionem, agnum stantem, de quo sacratissimus Christi Baptista Ioannes olim dixerat: *Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi: agnus utique ob singularem innocentiam & mansuetudinem, qui peccatum non fecit, & coram tondentibus se nisi diaboli prorsus obmutuit, ne vnum saltem asperius verbum proferens.* Hunc ergo stantem vidi, tanquam paratum ad ferendum auxilium cunctis eius opem poscèntibus, supra montem Sion, id est, vel militantem, vel triumphantem Ecclesiam. Vtriusque enim rex & princeps atque caput est Christus, sicut eius verbis in Psalmo dicitur: *Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion, montem sanctum eius.* Et cum eo centum quadraginta quatuor millia, subaudi, stantes erant. Siquidem etiam sancti mortalibus auxilio sunt. Positus est autem hic numerus definitus pro indefinito, quo sanctorum illorum vniuersitas comprehenditur, de quibus hic agit. Per ipsa verò centum quadraginta quatuor millia intellige cunctorum martyrum agmina, qui carnis & mentis integritatem seruauerunt. Apud Deum enim illi maiori excellunt dignitate, quos martyrium simul & virginitas exornant: quandoquidem pro-

Ioan. 1.

1. Pet. 2.

Esaie 53.

Psal. 2.

Martyrium simul cum carnis virginitate quam excellens ut minus.

prius